

Janne Peljo
Johtava asiantuntija,
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
11.5.2022

Julkisen talouden suunnitelma VNS 2/2022 vp;

Venäläisestä energiasta irrottautuminen ja vihreän siirtymän nopeuttaminen valtiontaloudellisesta näkökulmasta

Elinkeinoelämän keskusliitto

Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekoitti markkinat – joilla häiriöitä jo muutenkin pandemian takia

- Energian hinnat korkealla jo läpi talven.
- Venäjän hyökkäys Ukrainaan äkillinen sokki energia- ja hyödykemarkkinoilla:
  - Öljyn, maakaasun, LNG:n, kivihiilen ja muiden energialähteiden hinnat nousuun.
  - Metallien hinnoissa uusia ennätyksiä.
  - Merkittävää hinnannousua myös muissa hyödykkeissä ja ruokatuotteissa.
- Euroalueella inflaatio ennätystasolle huhtikuussa: 7,5%. Energia kallistui 38,0% (maaliskuussa 44,4%).
- Inflaatiopaineet jatkuvat lähikuukausina.

Lähde: The Economist, 12.3.2022

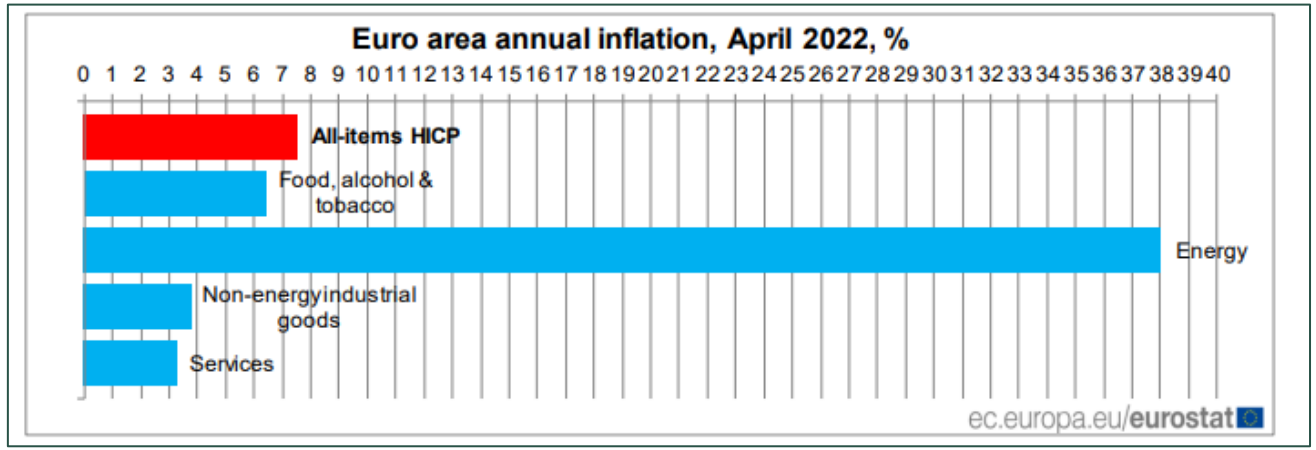

Lähde: Eurostat, April 2022 Inflation Flash Estimate

Irti Venäjän fossiilisesta energiasta, vauhtia vihreään siirtymään

- Kriisin vaikutukset tulevat olemaan pitkäkestoisia.
- Suomessa yhteiskunnan ja yritysten täytyy varautua korkeisiin hintoihin, ja samalla pyrkiä torjumaan stagflatorista sokkia.
- Tarvitaan nopeita toimia seuraavaa lämmityskautta ajatellen:
  - Kotimainen energiantuotanto
  - Energiatehokkuus eri sektoreilla
  - Energian ja hyödykkeiden saatavuuden turvaaminen
- Pidempivaikutteisilla rakennetoimilla vauhtia vihreään siirtymään.

Hallituksen kehysriihestä paljon hyviä päätöksiä, nopea toimeenpano olennaista

- Uusiutuvan energian hankkeet ja energiatehokkuusinvestoinnit on saatava etenemään ennätystahdissa.
  - Luvitusprosessit keskeinen pullonkaula, nyt päätetyt vihreiden investointien ohituskaista, investointiluvituksen lisäresursointi ja digitalisointi erittäin tärkeitä päätöksiä.
  - Toimeenpano nopeasti ja tehokkaasti ratkaisevan tärkeää, talvi tulee nopeasti.
- Venäläisen energian korvaaminen ja energiahuollon turvaaminen:
  - LNG-terminaalilaiva kaasun saatavuuteen, kotimaisen metsähakkeen tukeminen KEMERA-tukien avulla, turpeen varmuusvarastointi.

Hallituksen julkisen talouden suunnitelma vuosille 2023–2026: Linjauksia Suomen tulevaisuuden, kestävän kasvun ja turvallisuuden takaamiseksi

Valtioneuvoston viestintäosasto, Valtiovarainministeriö 5.4.2022 18.06

TIEDOTE 222/2022

Varautumisen ministerityöryhmä päätti toimista energian saatavuuden varmistamiseksi, vihreän siirtymän ja investointien vauhdittamiseksi sekä polttoaineen jakeluvelvoitteen väliaikaiseksi alentamiseksi

Työ- ja elinkeinoministeriö, Valtioneuvoston viestintäosasto, Valtiovarainministeriö, Ympäristöministeriö 7.4.2022 13.34

TIEDOTE

Hallitus laittaa hyvin vauhtia vihreän siirtymän investointeihin

- Euroopassa vihreä siirtymä aikaistuu, Suomen tulee päästä näille markkinoille.
- Vihreän siirtymän investointeihin ja puhtaaseen energiaan tärkeitä panostuksia:
  - Energiainvestoinnit, vetytalouden ja akkuteollisuuden kehitys saavat lisävauhtia.
  - Rakennusten energiatehokkuuteen sekä öljy- ja kaasulämmityksestä luopumiseen tukia.
  - Tuulivoimaa vauhdittamaan paitsi panostukset lupakäsittelyyn, myös kaavoitukseen ja tuulivoimaselvityksiin.
- Näistä voi olla osin apua jo seuraavalle vuodelle, tärkeää ennen kaikkea vauhdittaa pääsyä vihreän kasvun uralle.
- Kehysriihen TKI-panostukset ja polku kohti 4% TKI-investointisuhdetta merkittävä osa kokonaisuutta.

Kriisitoimista rakennetoimiin: kiinni investointien pullonkauloihin

- Suomi ei ole energiamurroksen keskellä yksin, muilla mailla sama murros edessä – ja monella huonommista lähtökohdista.
- Tärkeää erityisesti
  - Ennustettava investointiympäristö ja sujuvat luvitusprosessit,
  - Laajemmin hyvät innovaatioedellytykset, kilpailukykyinen verotus ja valtion mukanaolo korkean riskin teknologiainvestoinneissa.
- Jatkossa on pureuduttava investointiluvituksen rakenteisiin ja prosesseihin, jotta ison mittakaavan vihreän siirtymän investointeihin saadaan vauhtia.
- Investointiympäristön ennustettavuus kärsii äkkikäännöksistä politiikkaohjauksessa: biopolttoaineiden jakeluvelvoitteen leikkaaminen harkitsematon toimi.

Suomen päästövähennykset edellyttävät sähköistymistä

- Päästötön ja kustannustehokas energiajärjestelmä on tulevaisuuden kilpailukyvyn edellytys.
- Sähköistyminen tarjoaa tien päästövähennyksiin, olennaista on varmistaa päästöttömän energiantuotannon kasvattaminen.
- Sähköistymiskehityksen vauhdittamiseen lisää toimia jatkossa:
  - Hallituksen esittämä 150 miljoonan euron maksukatto energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuelle tulisi poistaa.
  - Palveluyritysten sähköistymiskehitystä parantaisi sähköveron lasku asteittain kohti EU:n minimitasoa.
  - Myös muut EU:n sallimat uudet tukitoimet tulee arvioida viivytyksettä.

Panostukset vihreän siirtymän vauhdittamiseen tärkeitä, rakenteelliset uudistukset vielä tarpeen

Kriisi aiheuttaa menolisäyksiä, painetta rakenneuudistuksille

- EK tukee tehtyjä päätöksiä, joilla pyritään varmistamaan Suomen turvallisuus. Päätetyt menolisäykset ovat tässä tilanteessa välttämättömiä ja tarpeellisia kriisitoimia.
- Talouden kestävyysvaje on yhä merkittävä, on syytä huolehtia julkisen talouden pohjan vahvistamisesta pitkällä aikavälillä.

Irti venäläisestä energiasta, vauhtia vihreään siirtymään

- EK katsoo, että siirtymää kohti vähähiilisyyttä pitää vauhdittaa vastauksena kriisitilanteeseen.
- Panostukset vihreän siirtymän investointien luvituksen nopeuttamiseen ja puhtaiden teknologioiden käyttöönoton tukemiseen tärkeitä vähentämään venäläisen fossiilienergian käyttöä ja vauhdittamaan vihreän siirtymän investointeja.

Investoinnit liikkeelle luvitusta vauhdittamalla

- Kannatettavia panostuksia:
  - Vihreän siirtymän investointien vauhdittamiseksi lisäyksiä lupa- ja muihin hallinnollisiin menettelyihin ja digitalisaatioon.
  - Lisäpanostukset energiatukeen, vety- ja akkuteollisuuden investointien vauhdittamiseen
  - T&K-panostusten korotukset, T&K-toiminnan verovähennys
- Rakenteelliset uudistukset ja politiikan ennakoitavuus tärkeää.

Elinkeinoelämän keskusliitto